

Centenar Dinu Lipatti la Festivalul Țintea Muzicală

În anul 2009, din inițiativa surorilor Adina Dumitrescu și Dana Cristina Probst, avea loc prima ediție a Festivalului Țintea Muzicală, un eveniment organizat în satul natal al tatălui celor două, menit să aducă muzica clasică în mediul rural semi-orășenizat prin intermediul unei serii de câteva concerte camerale. După primele sale trei ediții, Festivalul Țintea Muzicală a devenit unul itinerant programând concerte și manifestări culturale la Băicoi (oraș de care aparține satul Țintea), Ploiești și, din anul 2013, București, în cadrul acestora, muzica clasică împărțindu-și treptat ponderea cu cea contemporană, reprezentată de interpreți și compozitori din țară și din străinătate care își pot prezenta astfel unele dintre cele mai recente realizări în domeniu.

Ediția a IX-a a Festivalului Țintea Muzicală a propus publicului două direcții pe care s-au grupat recitalurile și concertele programate în perioade 1-6 iulie 2017. Pe de o parte, festivalul a poposit în universul poveștilor, prin intermediul unor titluri precum *Petrică și lupul* de Serghei Prokofiev, *Puntea sufletelor* de Dana Cristina Probst, *Sfaturile Mântuitorului* de Diana Iulia Simon, *That's all* de Niilo Tarnanen sau *Semn de carte* de Adina Dumitrescu cei mici având posibilitatea de a se apropia de muzica clasică. A doua direcție avută în vedere de ediția din acest an a constituit-o marcarea centenarului nașterii pianistului și compozitorului Dinu Lipatti printr-un concert cu totul deosebit aflat de asemenea sub semnul poveștii.

Purtând titlul *Scrisorile, frânturi de poveste. Compozitorul Dinu Lipatti și profesorii săi*, concertul, prezentat mai întâi într-o formă mai redusă în sala praznicală a Parohiei Sf. Nicolae din Câmpina, a fost susținut în varianta sa mai amplă pe 5 iulie în incinta Sălii Auditorium a Universității Naționale de Muzică din București. Ca un element particularizant al acestei manifestări ce a avut în prim-plan muzica și personalitatea lui Dinu Lipatti, s-a detașat propunerea, în premieră, a unui program în structura căruia sunt alăturate lucrări aparținând marelui pianist și compozitor român și pagini din creația unora dintre profesorii acestuia precum Nadia Boulanger sau Paul Dukas, însoțite de fragmente din corespondența dintre Dinu Lipatti și cei care i-au fost prieteni sau profesori, ca și din cea a lui Francis Poulenc, muzician format în același mediu academic francez în care și-a desăvârșit pregătirea și marele pianist român.

După un scurt moment introductiv susținut de Dana Cristina Probst, inițiatore a Festivalului Țintea Muzicală, a urmat desfășurarea propriu-zisă a concertului ce a debutat cu *Bagatela* pentru violoncel și pian de Filip Lazăr, interpretată de Florin Mitrea și Otto Probst într-o versiune dinamică și dominată de atenția acordată evidențierii elementelor de sorginte folclorică prezente în structura partiturii. Programul a continuat apoi cu cele *Trei piese* pentru violoncel și pian de Nadia Boulanger, în care lui Florin Mitrea i s-a alăturat Andreea Butnaru, cei doi realizând o variantă convingătoare în care s-a remarcat inteligența acestora în alegerea detaliilor tehnice potrivite

pentru a construi diferența de caracter dintre cele trei piese, în cadrul cărora partea a doua, lirică și sensibilă, este străjuită de prima și a treia piesă, energice și senine.

Următorul moment muzical din program a reprezentat și cea dintâi incursiune în universul sonor al lui creațiilor lui Dinu Lipatti, *Nocturna pe o temă moldovenească* pentru pian fiind prezentată de Otto Probst într-o versiune ce a reliefat pe de o parte elementele specifice folclorului românesc preluate de Lipatti în această partitură, iar pe de alta, anumite particularități ale stilului impresionist pe care muzicianul român le-a adaptat limbajului său sonor original. După ce apoi am ascultat cele *Trei bagatele* pentru pian de Filip Lazăr interpretate de Andreea Butnaru, concertul a continuat cu *Sonata pentru violoncel și pian* de Francis Poulenc, din care Florin Mitrea și aceeași Andreea Butnaru au prezentat părțile a II-a, a III-a și a IV-a într-o versiune modernă și cu vervă ce a subliniat stilul componistic complex al muzicianului francez.

Partea finală a evenimentului a fost dominată de sonoritățile cu totul speciale ale creației lui Dinu Lipatti, din cadrul căreia au fost interpretate mai întâi *Dansurile românești* pentru două pianе în care protagoniștii Andreea Butnaru și Otto Probst au reușit să pună în evidență particularități ale lucrării precum linia melodică de factură

Dana Probst, Florin Mitrea, Otto Probst, Andreea Butnaru, Ioana Calotă, Alexandru Philippide, Adina Dumitrescu, Sorin Lupașcu

folclorică tratată în spiritul școlii franceze sau complexitatea mijloacelor de expresie ce fac din aceste Dansuri unul dintre opusurile care oglindesc perioada de maturitate stilistică a lui Dinu Lipatti. Precadat de lucrarea *Villanelle* pentru corn și pian de Paul Dukas care l-a adus în fața publicului pe Sorin Lupașcu, ultimul moment muzical al concertului, *Marșul lui Henri – Mică glumă pentru pian la patru mâini*, a dezvăluit, în interpretarea aceluiași doi muzicieni amintiți anterior, optimismul și jovialitatea lui Lipatti prezente chiar și în momentele cele mai dificile din ultimul său an de viață (această lucrare de mici dimensiuni este compusă în martie 1950, cu doar nouă luni înainte dispariției premature a marelui pianist român).

Concertul dedicat centenarului nașterii lui Dinu Lipatti a fost întregit de prezentarea, în alternanță cu momentele muzicale, a unor fragmente din corespondența marelui muzician român în care în special în dialogurile scrise purtate cu Mihail Jora mărturisește, spre exemplu, aprecierea sa față de Filip Lazăr și entuziasmul colaborării cu Nadia Boulanger, cea de care avea să-l lege o frumoasă

prietenie, dincolo de relația elev-profesor. Aceste evocări au căpătat un parfum special prin contribuția actorilor Ioana Calotă și Alexandru Philippide, cei doi punând în valoare emoția, entuziasmul, nostalgia ori regretul ce transpar din cuvintele consemnate în paginile de corespondență selectate și prezentate în cadrul acestei manifestări.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Țintea Muzicală 2017: Frânturi de culoare

“A fost odată ca niciodată”, a noua ediție a festivalului internațional de muzică clasică și contemporană “Țintea Muzicală”, organizat din 2009 de compozitoarele Adina Dumitrescu și Dana Cristina Probst, s-a aflat sub tema *Poveștii*, în mai multe aspecte ale sale: de la “Petrică și Lupul”, seria de “Improvizații pentru un film închis”,

fragmente din operă sau muzici de film, la “povești despre instrumente”, mai precis “atelier de vacanță” în care interpreții invitați în festival și-au prezentat instrumentele unui public variat și, în general, foarte tânăr. O inițiativă minunată a celor două directoare care nascocesc în fiecare an idei din cele mai inedite sub cupola cărora se articulează ediții de festival personale și diferite. Concertul final al ediției 2017, THAT IS ALL!, a avut loc în data de 6 iulie în sala Auditorium a UNMB și a fost guvernat, în mod particular, de principiul improvizatoric aplicat în limbaj contemporan, invitații principali fiind membri ai grupului de improvizație finlandez *Korvat Auki Ensemble*: Sebastian Dumitrescu (bas electric), Igor Gross (percuție) și Niilo Tarnanen (fagot, voce) – toți trei, tineri compozitori activi. I-a însoțit pianistul vienez Otto Probst, prieten vechi al muzicii românești și cu o bogată activitate concertistică.

Din păcate, mirajul libertății a cauzat, de multe ori, o focalizare pe *culoare* în detrimentul arhitecturii sonore; firește că pulverizarea formală a fost în mare parte intenționată, însă micile momente de coagulare mi s-au părut absolut necesare și mult prea puține. Excepțiile au fost două: în primul rând, excelentul epilog al ediției, lucrarea Adinei Dumitrescu, scrisă special cu această ocazie și prezentată în primă audiție absolută. *Semn de carte* pentru percuție, bas electric, pian și bandă a debutat cu o secțiune energetică, jazzy, pulsatorie și carnală, însoțită de vocea

compozitoarei înregistrată pe bandă, care și-a asumat rolul de “povestitor / povestă”. A urmat o codă superbă, o stranie doinire plină de nostalgie intonată de basul electric. “Semn de carte” între o ediție și alta, dar și între două lumi în care trăiește și din care se inspiră compozitoarea, stabilită de mult în Finlanda, dar o prezență constantă și apreciată și în lumea muzicală românească. A doua excepție a fost lucrarea pentru vibrafon procesat electronic a lui Igor Gross, *Sourdough*, inspirată de procesul de facere a pâinii (fermentația și transformarea prin combinatorică potrivită). Scrisă în 2016, lucrarea începe cu pedale delicate din care se nasc frânturi melodice, iar compozitorul-interpret își demonstrează cu brio pasiunea pentru instrumentul său printr-o adevărată virtuozitate coloristică a modurilor de atac și ale procesărilor care fac, într-un final, ca sunetul de vibrafon să fie aproape de nerecunoscut. Spontaneitatea vădit derivată dintr-un proces improvizatoric a fost dublată de o evoluție perceptibilă a materialului (ca o cocă!).

Celelalte trei lucrări prezentate în program au avut ca punct de pornire idei foarte bune și puternice, realizarea fiind însă mai puțin convingătoare. Prima lucrare din concert, *Spinner Colada* (excelent titlu!) de Alexander J. Eberhard, pentru vibrafon, a pus în valoare celebrele *fidget spinners*, patru la număr, cu ajutorul cărora s-a creat un acord-pedală peste care au plutit efemeride, frânturi de motive, toată piesa fiind interpretată la limita audibilului. Un moment frumos și delicat, însă cam dezlănat. Lucrarea Sabinei Ulubeanu, *Absolutely*, pentru fagot, percuție și bas electric, s-a articulat pe o formă de arc, contemplativ – activ – contemplativ, compozitoarea optând ca cele trei instrumente să nu se întâlnească niciodată în formula

completă, de trio. Atât *Spinner Colada*, cât și *Absolutely* au fost lucrări prezentate în primă audiție absolută, precum și suita lui Niilo Tarnanen care a dat titlul concertului, *That's all* (*Siinä kaikki*), pentru fagot, percuție și bas electric (fagotistul – compozitor având și câteva intervenții vocale; recunosc că nu m-a impresionat în niciuna din cele trei ipostaze ale sale...). Lucrarea lui Tarnanen alternează momente notate exact în partitură cu momente de *puzzle* ghidat (al cărui haos căutat a fost în detrimentul pregnanței) pe care se joacă cei trei interpreți. Punctul de pornire sunt genialele texte absurde ale scriitorului rus Daniil Kharmis, “Incidences”.

Așteptăm cu nerăbdare împlinirea unei decade de “Țintea Muzicală” și noi povești sonore!

Diana ROTARU